

Asztalos Péter

A rövid- és a hosszútávú mutatók egyaránt a magyar járványkezelés sikerességét mutatják

A koronavírus-járvány kezelésének sikerességét érdemes az aktuális helyzetet bemutató rövidtávú mutatókkal és a járványkezelés egészét értékelő hosszútávú mutatókkal egyaránt elemezni. A Nikkei Asia Covid Recovery Indexe szerint 2021 augusztusának végén a járványhelyzet Magyarországon a 2. legjobb a vizsgált 121 ország között, míg az MNB Járványkezelési Versenyképességi Mutatója alapján a magyar járványkezelés a 7. legjobb az Európai Unióban.

A koronavírus-járvány okozta világválság hatásainak és a különböző válságkezelési módszerek eredményeinek folyamatos elemzése nélkülözhetetlen mind az egészségügyi, mind a társadalmi és gazdasági folyamatok szempontjából. A járványkezelés sikerességének értékelését alapvetően két irányból érdemes megközelíteni. A rövidtávú mutatókra épülő elemzések elsősorban az aktuális helyzetet vizsgálják, tehát azt, hogy éppen az aktuális hónapban a járvány milyen stádiumában jár egy adott ország. Ezzel szemben a hosszútávú mutatókra fókuszáló elemzések inkább az egyes országok járványkezelési stratégiáját értékelik, vagyis azt, hogy összességében hogyan teljesít az adott ország a járvány kezdete óta. Ebben a cikkben bemutatásra kerül egy-egy példa mindkét típusú elemzésre.

A Nikkei Asia Covid Recovery Indexének eredményei

A világ legnagyobb példányszámú gazdasági újságja, a japán Nikkei Asia 2021. augusztus 31-én frissítette harmadik alkalommal a Covid Recovery Index elnevezésű mutatóját. A mutató 121 országot vagy területi egységet rangsorol aszerint, hogy az adott pillanatban mennyire épültek fel a koronavírus-járványból. Az index három területen, összesen 9 mutatóval értékeli az országok teljesítményét. Minden mutatóban 10 pontot lehet szerezni (a legjobb 10 százalék kap 10 pontot, a következő 10 százalék 9 pontot stb.), így az egyes országok 0 és 90 pont közötti eredményt érhetnek el. Az indexben figyelembe vett mutatókat az 1. ábra mutatja be.

1. ábra: A Nikkei Asia Covid Recovery Index mutatói

Járványkezelés	Átoltottság	Korlátozások
<ul style="list-style-type: none"> • Aktuális Covid esetek száma a járvány csúcsához képest • Covid esetek száma lakosságarányosan • Pozitív esetre jutó tesztek száma	<ul style="list-style-type: none"> • Összesen beadott vakcinák lakosságarányos száma • Újonnan beadott vakcinák lakosságarányos száma • Legalább egy oltást kapó lakosok aránya	<ul style="list-style-type: none"> • Közösségi mobilitás • Oxford szigorúsági index • Repülőjáratok aktivitása

Forrás: Nikkei Asia.

Magyarország augusztus végén Kína után a 2. helyen végzett a Nikkei Covid19-járványból való kilábalást vizsgáló indexében a 121 vizsgált ország között (1. táblázat).

A rangsor első felében inkább a fejlett európai és ázsiai országok találhatóak, míg a gazdaságilag fejletlenebb országok többnyire a rangsor második felében helyezkednek el. Hazánk fokozatos javulást mutatott a megelőző két hónapban a Nikkei indexében, így augusztus végére a 2. helyre lépett elő. Az előző, július végi publikációhoz képest Magyarország 1 helyezést javított, míg az első publikált verzióban (2021. július 7-én) hazánk az 5. helyen állt. Magyarország érte el a legjobb helyezést a rangsorban szereplő 23 európai uniós országok közül. Hazánk után holtversenyben Dánia és Málta (6. hely), valamint Portugália (10. hely) végzett a legelőkelőbb helyen, míg a legalacsonyabb pontszámot Bulgária (88. hely) és Szlovénia (71. hely) érte el. A visegrádi országok közül hazánkon kívül egyedül Lengyelország szerepelt a vizsgálatban, aki a 11. helyen végzett.

1. táblázat: A Nikkei Asia Covid Recovery Index eredményei (2021.08.31.)

#	Ország vagy területi egység	Pontszám	#	Ország vagy területi egység	Pontszám	#	Ország vagy területi egység	Pontszám
1	Kína	73,0	40	Hollandia	56,0	80	Mali	47,0
2	Magyarország	72,0	40	Írország	56,0	80	Új-Zéland	47,0
3	Szaúd-Arábia	72,0	40	Paraguay	56,0	84	Ausztrália	46,5
4	Chile	71,0	40	Szenegál	56,0	84	Costa Rica	46,5
5	Katar	70,0	45	Dél-Korea	55,5	84	Namíbia	46,5
6	Dánia	68,0	45	Ruanda	55,5	84	Niger	46,5
6	Málta	68,0	47	Németország	55,0	88	Benin	46,0
8	Egyesült Arab Emírátsok	67,0	47	Peru	55,0	88	Bulgária	46,0
8	Salvador	67,0	49	Észtország	54,5	88	Honduras	46,0
10	Portugália	66,0	49	Kuvait	54,5	88	Nigéria	46,0
11	Lengyelország	65,5	49	Románia	54,5	92	Indonézia	44,0
12	Hongkong	65,0	52	Kambodzsza	54,0	92	Tanzánia	44,0
12	Olaszország	65,0	52	Zimbabwe	54,0	92	Togo	44,0
14	Bahrein	64,0	54	Görögország	53,5	95	Fidzsi-szigetek	43,5
14	Spanyolország	64,0	54	Izrael	53,5	95	Laosz	43,5
14	Svédország	64,0	54	Szerbia	53,5	95	Nicaragua	43,5
14	Szingapúr	64,0	54	Ukrajna	53,5	98	Afganisztán	43,0
18	Litvánia	63,5	58	Belize	53,0	98	Grúzia	43,0
19	Ecuador	63,0	58	Liechtenstein	53,0	100	Barbados	42,5
19	Kolumbia	63,0	58	Tádzsikisztán	53,0	101	Uganda	41,5
21	Uruguay	62,5	61	Omán	52,5	102	Haiti	41,0
22	Törökország	62,0	61	Svájc	52,5	102	Mauritius	41,0
23	Franciaország	61,5	63	Mozambik	52,0	102	Mongólia	41,0
23	Luxemburg	61,5	63	Oroszország	52,0	105	Fehéroroszország	40,5
25	Dominikai Köztársaság	61,0	65	Egyesült Királyság	51,0	105	Kenya	40,5
26	Jordánia	60,5	66	Pakisztán	50,5	105	Libanon	40,5
27	Belgium	60,0	67	Burkina Faso	49,5	108	Dél-Afrika	39,0
27	Panama	60,0	67	Gabon	49,5	108	Venezuela	39,0
27	Tajvan	60,0	67	Moldova	49,5	110	Jamaica	38,0
30	Ausztria	59,5	67	Nepál	49,5	111	Guatemala	37,5
31	Bolívia	59,0	71	Szlovénia	49,0	112	Angola	37,0
32	Lettország	57,5	72	Japán	48,5	113	Líbia	36,5
32	Norvégia	57,5	72	Kamerun	48,5	114	Irak	36,0
34	Argentína	57,0	74	Amerikai Egyesült Államok	48,0	115	Malajzia	34,0
34	Horvátország	57,0	74	Banglades	48,0	116	Botswana	33,5
34	India	57,0	74	Egyiptom	48,0	117	Sri Lanka	32,5
34	Kanada	57,0	77	Mexikó	47,5	118	Thaiföld	32,0
38	Kazahsztán	56,5	77	Pápua Új-Guinea	47,5	119	Mianmar	27,5
38	Marokkó	56,5	77	Zambia	47,5	120	Fülöp-szigetek	26,0
40	Brazília	56,0	80	Aruba	47,0	121	Vietnám	25,0
			80	Ghána	47,0			

Megjegyzés: Félkövérrel az Európai Unió tagországai kerültek kiemelésre. Nem szerepel a rangsorban Ciprus, Csehország, Finnország és Szlovákia.

Forrás: Nikkei Asia.

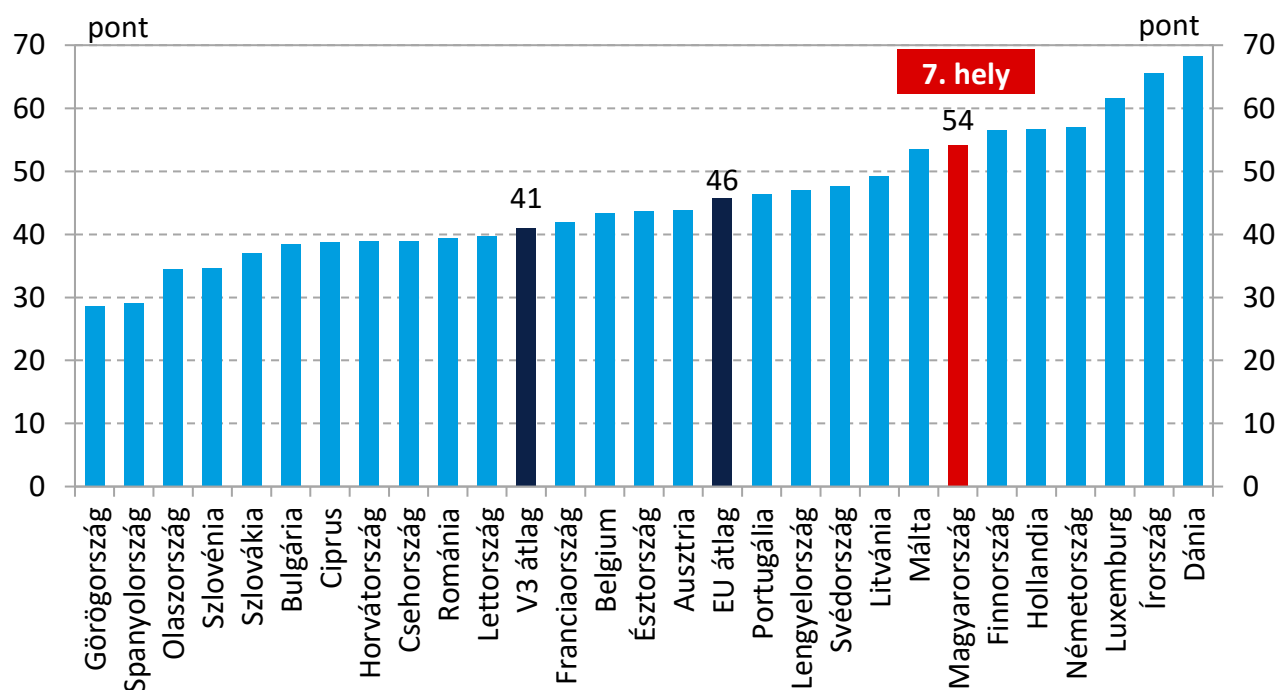
A Nikkei rangsora alapvetően a kilábalás aktuális állapotát mutatja, így egy-egy ország pozíciója rövid idő alatt is jelentősen meg tud változni. A járványkezelés egyik mintaországaként emlegetett Új-Zéland például egy hónap alatt a 2. helyről a 80. helyre esett vissza, miközben például Spanyolország 38 helyet javított ugyanezen időszakban. Ezen országok példája jól mutatják, hogy a főként rövidtávú mutatókat használó rangsorok egy pillanatfelvételt mutatnak az országok állapotáról és egymáshoz képesti helyzetéről. Mindez fontos információ a politikai és a gazdasági

döntéshozók számára, ugyanakkor hosszútávú következtéseket nem célszerű levonni az eredményekből.

Az MNB Járványkezelési Versenyképességi Mutatójának eredményei

Az MNB által készített Járványkezelési Versenyképességi Mutató (Pandemic Treatment Index – PATRIX) szemléletében és tartalmában is jelentősen eltér a Nikkei által készített rangsortól. A Járványkezelési Versenyképességi Mutató célja, hogy összehasonlítsa az egyes országok járványkezelési stratégiáit és azok eredményességét, így a járvány kezdete óta történt változásokat aggregáltan veti össze a járvány előtti időszakokkal. Az MNB a földrajzilag és kulturálisan viszonylag homogénnek tekinthető európai uniós országok teljesítményét hasonlítja össze, míg a Nikkei egy tágabb, ám így sokkal heterogénebb országot vizsgál. Az MNB az egyes országok teljesítményét egy összetettebb módszertannal hasonlítja össze, hiszen figyelembe veszi az egyes országok közti különbségek mértékét is a minta szórásának segítségével. A PATRIX rangsorban vizsgált mutatók esetében a legjobban teljesítő uniós ország 100 pontot kap, míg a többi ország pontszáma annak függvényében változik, hogy hány szórásnyi távolságra helyezkedik el a legjobb értéktől (szórásonként 25 pont kerül levonásra a maximális 100 pontból).

2. ábra: A Járványkezelési Versenyképességi Mutató eredményei (2021.08.31.)

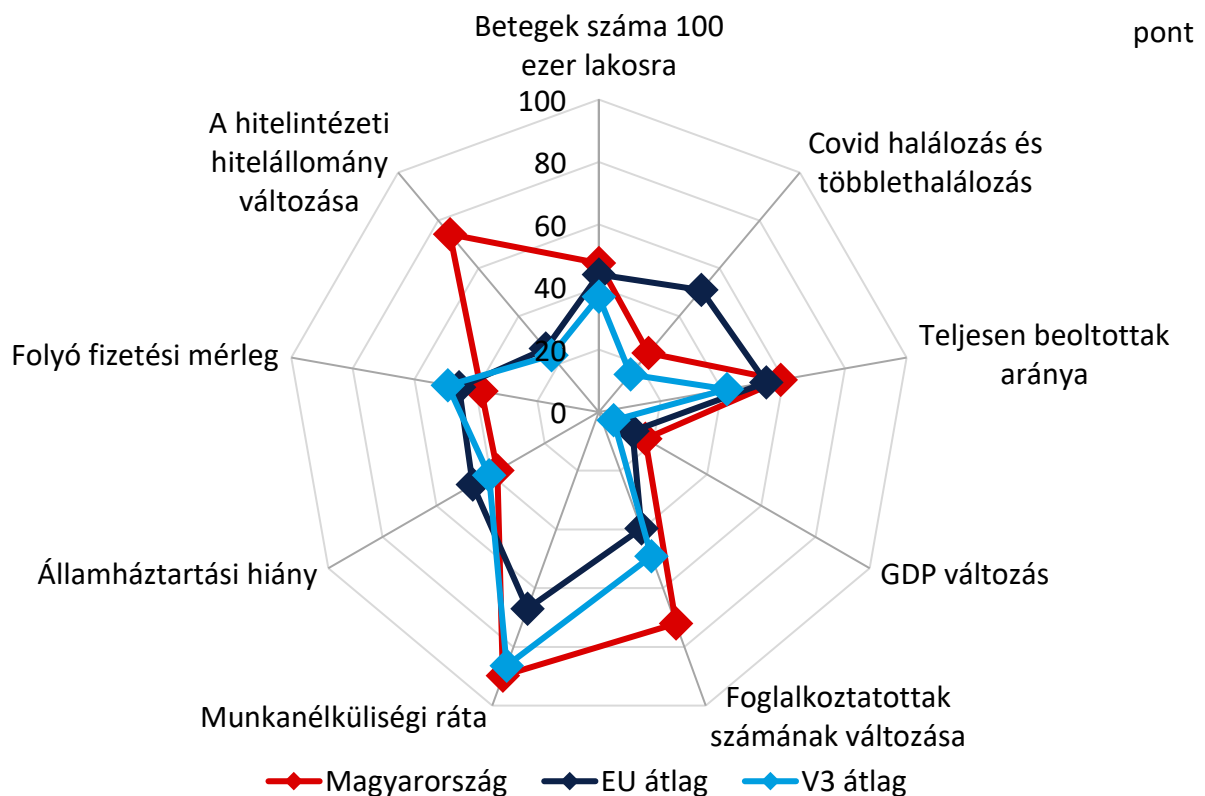

Megjegyzés: A mutatók standardizálásának és aggregálásának módszertana megegyezik az MNB Versenyképességi Index összeállításánál alkalmazott saját fejlesztű módszertannal.

Forrás: MNB

Az MNB Járványkezelési Versenyképességi Mutató 2021. augusztus végi eredményei alapján Magyarország a legjobban teljesítő régiós országgént a 7. helyen áll az európai uniós országok rangsorában (2. ábra). Hazánk 54 pontot ért el, ami 8 ponttal magasabb az uniós és 13 ponttal a többi visegrádi ország átlagánál. A legjobb eredményeket Dánia, Írország és Luxemburg érte el, míg a rangsor végén a déli tagországok (Görögország, Spanyolország és Olaszország) szerepelnek. Magyarország a vizsgált 9 terület közül 7 esetében teljesített eddig jobban, mint a többi visegrádi ország átlaga (3. ábra). A kedvező magyar helyezést főként a kimagaslóan dinamikus hitelezési folyamatoknak, a feszes munkaerőpiaci helyzetnek, illetve a gyorsan felfutó oltsági programnak és a továbbra is viszonylag magas átooltottságnak köszönhető.

3. ábra: A járványkezelés versenyképességét mérő legfontosabb mutatók (2021.08.31.)

Megjegyzés: a magasabb érték kedvezőbb helyzetet jelent.

Forrás: MNB

Az MNB indexe több területet vizsgál, mint a Nikkei rangsora, azonban az egészségügyi mutatóknak kisebb a súlya a vizsgálatban. A Járványkezelési Versenyképességi Mutatón belül egyharmados súllyal kerülnek figyelembevételre egészségügyi mutatók, míg a reálgazdasági, munkaerőpiaci és pénzügyi egyensúlyi mutatók összességében kétharmados súlyt kaptak. A Covid Recovery Indexben pont a fordítottja ez az arány: kétharmados súlya van az egészségügyi mutatóknak és egyharmados súlyt kapnak az aktuális korlátozó – így a gazdasági működést befolyásoló – intézkedések mutatói. További különbség a két rangsor között, hogy az MNB a vizsgált mutatók esetében általában vagy az elmúlt egy évben bekövetkezett változást vagy a járványt megelőző időszakhoz képesti változást vizsgálja. Ezzel szemben a Nikkei indexében a nem egészségügyi mutatók alapvetően a korlátozások aktuális szintjét kívánják összehasonlítani, nem pedig a folyamatok hosszabb távú hatását vizsgálják. A két index tehát más célt szolgál, így más üzenetet, következtetéseket is hordoz, azonban Magyarország járvány elleni védekezése mindkét mérce szerint messze átlag feletti.

Összefoglalás

Összességében elmondható, hogy Magyarország jelenleg mind a rövidtávú, mind a hosszútávú kilábalási folyamatokat mérő nemzetközi járványrangsorban jól teljesít. A Nikkei indexe alapján a járványhelyzet augusztus végén hazánkban az egyik legjobb a világon. Az MNB indexe alapján pedig az látszódik, hogy a járványkezelés hazai stratégiája a jelenlegi eredmények alapján az európai uniós élmezőnyben helyezkedik el. A két rangsor összehasonlítása rámutat ugyanakkor arra, hogy más eredményeket kaphatunk attól függően, hogy milyen tényezők és módszertan segítségével mérjük az országok járványkezelésének eredményességét. Éppen ezért a rangsorok elemzésekor mindig célszerű tisztában lennünk azok céljával és módszertanával, hiszen enélkül könnyen hibás következtetésekre juthatunk.

„Szerkesztett formában megjelent a Világgazdaságban 2021. szeptember 23-án.”